

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1579

Vragen van de leden **Van Bommel** (SP) en **Peters** (GroenLinks) aan de ministers van Buitenlandse Zaken en van Economische Zaken over *het gebruik van witte fosfor door Israëlische krijgsmacht bij aanval op Gaza*. (Ingezonden 22 januari 2009)

1
Hebt u kennisgenomen van de berichten van het meermaals gebruik van witte fosfor door de Israëlische krijgsmacht tijdens de aanval op Gaza?¹ Is u bekend hoe vaak, zowel het aantal malen als ook de hoeveelheid, witte fosfor is gebruikt door Israël in de oorlog in Gaza? Zo nee, bent u bereid daarover navraag te doen? Kunt u dat toelichten?

2
Deelt u de mening van Human Rights Watch dat Israël verzuimde te voorkomen dat de burgerbevolking van Gaza verwond werd of gedood door wapens met witte fosfor?²

3
Is Israël partij bij het Derde Protocol bij de VN Conventie aangaande Conventionele Wapens? Bent u van mening dat Israël conform het proportionaliteitsbeginsel heeft gehandeld bij het gebruik van witte fosfor in Gaza? Kunt u dat toelichten?

4
Deelt u de mening van Amnesty International dat witte fosfor door zijn lichte ontvlambaarheid nooit in

dichtbevolkte gebieden moet worden gebruikt? Deelt u de mening van Amnesty International dat het gebruik ervan in een dichtbevolkt gebied als Gaza een oorlogsmisdaad is?³

5
Is het waar dat Israël 155 mm granaten van het type M8251A1 van Amerikaanse makelij heeft gebruikt?⁴ Is het waar dat dit type granaat niet als brandwapen in het Derde Protocol bij de VN Conventie aangaande Conventionele Wapens wordt erkend? Deelt u de mening dat dit type wapen verboden moet worden of alsnog bij het genoemde Derde Protocol moet worden opgenomen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke stappen zult u daartoe ondernemen?

6
Is u bekend op welke wijze de witte fosforgranaten in het bezit van Israël zijn gekomen? Kunt u uitsluiten dat deze granaten via Schiphol werden doorgevoerd? Kunt u uitsluiten dat deze granaten over Nederlands dan wel Europees grondgebied naar Israël zijn overgebracht? Zo nee, op welke wijze is dat dan gebeurd? Is dat uw inziens volgens de Europese gedragscode voor wapenhandel en wapendoorvoer gedaan?

¹ Human Rights' Watch, 10 januari 2009: «Israel: Stop Unlawful Use of White Phosphorus in Gaza».

² www.amnesty.org, 19 januari 2009: «Israel used white phosphorus in Gaza civilian areas».

³ Trouw, 20 januari 2009: «Miljardenschade in

Gazastroom door Israëlisch offensief».

⁴ The Times, 9 januari 2009: «Gaza victims' burns increase concern over Phosphorus». Zie ook foto's van de granaten via www.timesonline.co.uk/tol/news/world/middle_east/article5470047.ece

Antwoord

Antwoord van minister **Verhagen** (Buitenlandse Zaken), mede namens de staatssecretaris van Economische Zaken (ontvangen 17 februari 2009)

1
Ja. Witte fosfor bevattende munitie wordt gebruikt in rookgranaten voor artillerie, alsmede in munitie voor het verlichten van het slagveld. Het gebruik van deze munitie is, mits in overeenstemming met de regels van het humanitair oorlogsrecht, niet verboden.

2, 3 en 4
Israël is geen partij bij Protocol III behorende bij de Conventie inzake Conventionele Wapens (CCW). Dit «Protocol on Prohibitions or Restrictions on the Use of Incendiary Weapons» verbiedt het gebruik van brandwapens, waarvan het primaire doel is om objecten in brand te steken of brandwonden aan personen toe te brengen. Hoewel het humanitair oorlogsrecht geen specifiek verbod op fosformunitie bevat, dient bij het gebruik van munitie, ongeacht het type of soort, het betreffende recht te worden nageleefd. Het gaat hier met name om de beginselen van

proportionaliteit, het onderscheid tussen burgers en combattanten, en de plicht tot het nemen van alle mogelijke voorzorgsmaatregelen ter bescherming van de burgerbevolking. Om te kunnen beoordelen of er sprake is geweest van een juiste inzet van fosformunitie in overeenstemming met het internationaal recht, is het noodzakelijk de feiten en omstandigheden rond die inzet te kennen. Nederland beschikt momenteel niet over adequate en afdoende informatie om deze afweging te maken en vindt dat partijen in eerste instantie zelf onderzoek moeten doen naar beweerde schendingen van het humanitair oorlogsrecht. Israël heeft aangekondigd de inzet van fosformunitie in onderzoek te hebben. Daarvan zijn nog geen uitkomsten bekend.

Gevolg gevend aan de motie Van Dam/Haverkamp heeft Nederland in VN-verband inmiddels kenbaar gemaakt onafhankelijk onderzoek te bepleiten naar alle gevallen waarin VN-organisaties of internationaal erkende hulporganisaties als het Rode Kruis of de Rode Halve Maan twijfelen of het gebruikte geweld past binnen de verplichtingen en randvoorwaarden die het internationale recht aan het gebruik van geweld stelt.

5

De Israëlische regering heeft niet bevestigd dit type fosformunitie te hebben gebruikt. Op basis van de berichtgeving in diverse media en door verschillende NGO's en het Internationale Rode Kruis (ICRC) kan er vooralsnog van worden uitgegaan dat Israël fosformunitie heeft gebruikt.

In Protocol III van de CCW wordt onomwonden gesteld dat het verboden is wapens te gebruiken die primair ontworpen zijn om objecten in brand te steken of brandwonden aan personen toe te brengen. Protocol III stelt het gebruik van brandwapens centraal en niet het type. De betreffende granaten van het type M8251A1 zijn rookgranaten en niet primair voor dit doel ontworpen, maar kunnen, indien als aanvalswapen gebruikt, dit wel bewerkstelligen.

Met het oog op de logica en de opzet van Protocol III inzake brandwapens, acht de Nederlandse regering het niet voor de hand liggend om een specifiek

type fosformunitie in het betreffende Protocol te benoemen.

6

Nee, indien Israël in het bezit is van 155 mm witte fosforgranaten, is het de regering niet bekend hoe Israël daarover de beschikking heeft gekregen. Bij de meldingen en vergunningaanvragen voor de doorvoer van militaire goederen over Nederlands grondgebied naar Israël zijn geen gevallen van artilleriegranaten aangetroffen. Omdat andere EU lidstaten op dit punt geen openheid betrachten over de doorvoer van militaire goederen over hun grondgebied, kan de regering geen uitspraken doen over de mogelijkheid dat dergelijke witte fosforgranaten via Europees grondgebied vervoerd zijn.